

РЕШЕНИЕ

№ 927

гр. София, 14.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 54 състав,
в публично заседание на 26.01.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Атанас Николов

при участието на секретаря Ирена Йорданова, като разгледа дело номер **1354** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по жалба на М. З. Н. изтърпяващ наказание „лишаване от свобода“ в Затвора - [населено място] срещу Заповед №33/21.01.2022 г. с твърдения за нейната незаконосъобразност. Иска се отмяната ѝ.

В с.з. лично и чрез процесуален представител жалбоподателя оспорва заповедта и иска отмяната ѝ.

Представител на ответника пледира за неоснователност на жалбата и присъждане на разноски.

Представител на СГП не взема участие в производството.

От фактическа и правна страна.

По допустимостта на жалбата, настоящия съдебен състав намира, че предвид наличието на отменително определение по адм. Д. № 5636/22г. по описа на ВАС, производството по същата е допустимо.

По основателността ѝ намира следното.

Съгласно чл. 172, ал. 1 ЗИНЗС и чл. 163, ал. 1 ППЗИНЗС участието на лишените от свобода в трудова дейност има за цел тяхната ресоциализация, превъзпитание, придобиване или повишаване на професионалната им квалификация. Действително, обвиняемите и подсъдимите се включват в трудова дейност по възможност и при изрично тяхно желание, заявено писмено в молба, адресирана чрез инспектора по

социални дейности и възпитателна работа до началника на затвора, поправителния дом или затворническото общежитие, като възможностите за участие в трудова дейност се определят от администрацията на затвора, поправителния дом или затворническото общежитие в рамките на разкритите работни места в ДП „Фонд затворно дело“ и в обслужващата и комунално-битова дейност на затворническите заведения, след установяване на обстоятелствата по чл. 164, ал. 3 ППЗИНЗС. Съгласно чл. 166, ал. 2 ППЗИНЗС за назначаването на работа на лишените от свобода началникът на затвора, поправителния дом или затворническото общежитие издава писмена заповед и ако не са налице обстоятелствата по чл. 164, ал. 8, предл. първо и второ, възлагането на работата се смята за окончателно.

Участието в трудова дейност се прекратява с писмена заповед на началника на затвора при наличие на посочените в чл. 170, ал. 2 и ал. 3 ППЗИНЗС обстоятелства. Тази заповед обаче засяга пряко и непосредствено правата и интересите на лишените от свобода, от една страна. Това е така, тъй като участието в трудова дейност рефлектира пряко върху метода за изчисляване на срока на изтърпяното наказание, посочен в чл. 178 ЗИНЗС, а оттам и върху продължителността на пребиваване в мястото за лишаване от свобода. От друга страна, заповедта е издадена от началника на затвора в изпълнение на административната му дейност.

Видно от приложените към делото и приети доказателства, М. З. Н. изтърпява наказание „лишаване от свобода“ в Затвора - [населено място]. Началникът на затвора с предходна своя заповед, е възложил на М. Н. да работи като товарач – разтоварач материален и вещи склад. Със оспорената в настоящото производство Заповед № 33/21.01.2022 г., издадена от началника на Затвора С. и въз основа на решение на комисия по чл. 35 от Правилника за прилагане на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ППЗИНЗС), взето по т.8 от раздел III на протокол № 6/21.01.2022 г., е отменена предходната заповед за възлагане на работа, като са изложени мотиви.

Съдът намира така оспорената заповед за съответна на закона и не страдаща от твърдяната с жалбата незаконосъобразност.

В чл. 77, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС правото на труд е регламентирано като право на лишените от свобода да получат подходяща работа, което по възможност се удовлетворява. Това право на изтърпяващите наказание не е свързано с безусловно задължение на длъжностните лица да осигурят правото на труд. Законът не вменява на административния орган задължение да осигури или да възложи работа на лишения от свобода. Съгласно чл. 172, ал. 1 ЗИНЗС и чл. 163, ал. 1 ППЗИНЗС участието на лишените от свобода в трудова дейност има за цел тяхната ресоциализация, превъзпитание, придобиване или повишаване на професионалната им квалификация, а не придобиване на доходи, трудов и осигурителен стаж. Чл.172, ал.2 от ЗИНЗС определя, че възлагането на съответната работа, която трябва да изпълнява всеки лишен от свобода се определя от администрацията, съобразно съществуващите възможности, като се вземат предвид възрастта, полът, здравословното състояние и работоспособността на лицата, изискванията на сигурността, професионалната квалификация и предпочитанията им. Чл.164 от Правилника за прилагане на ЗИНЗС допълва, че важно значение за назначаването на един лишен от свобода на работа има и оценката на риска и изискванията на режима и охраната. Това означава, че волеизявлението на административния орган за отказ може да е продиктувано от обективна невъзможност за предоставяне на подходяща

работа или от субективна преценка, във връзка с положението на конкретния лишен от свобода и изискванията за сигурност, на каквато законът му дава право. Следователно, както назначаването, така и прекратяването на трудовата дейност на лишения от свобода е правомощие на началника на затвора, който действа в условията на оперативна самостоятелност, по целесъобразност.

Съгласно чл. 145, ал.1 административните актове могат да се оспорват пред съда по отношение на тяхната законосъобразност, но не и по отношение на тяхната целесъобразност. Член 169 АПК задължава съда при оспорване на административен акт, издаден при оперативна самостоятелност да провери единствено дали административният орган е разполагал с оперативна самостоятелност и спазил ли е изискването за законосъобразност на административните актове.

Уредба на режима на извършване на трудова дейност от лишените от свобода граждани се съдържа в ЗИНЗС и ППЗИНЗС.

Съгласно чл. 77, ал. 1 от ЗИНЗС „по време на изтърпяване на наказанието лишените от свобода имат право на подходяща работа“. Ал. 2 от с.з. предвижда, че „по възможност предпочитанието на лишения от свобода към конкретен вид работа се удовлетворява“. Съгласно ал. 3 от с.з. „участието в трудова дейност се стимулира и отчита при определяне степента на поправка и превъзпитание“. Буквалното и систематично тълкуване на тези разпоредби обосновава извод, че лишените от свобода извършват трудова дейност доброволно с оглед постигане на по-общата цел на наказанието - да се поправи и превъзпита осъденият към спазване законите и добрите нрави /арг. от чл. 36, ал. 1 от НК/. Съгласно чл. 163, ал. 1 от ППЗИНЗС „участието на лишените от свобода в трудова дейност има за цел тяхното превъзпитание, придобиване и повишаване на професионална квалификация и ресоциализацията им“. Тази дейност съгласно нормативната уредба се явява по-скоро форма на социализация и ангажиране на поправителния потенциал на лицата за адаптирането им към обществото след изтърпяване на наказанието. Именно затова е предвиден стимул под формата на намаляване на наказанието с признаването на два дни работа за три дни лишаване от свобода – чл. 41, ал. 3 НК. Лишените от свобода „се назначават“ на определена длъжност със заповед на началника на затвора по писмено предложение на инспектор по социални дейности и възпитателна работа - чл. 62, ал. 1 от ППЗИНЗС, тоест в случая липсва договорното начало, характерно за трудовите правоотношения, както и състезателното начало характерно за избора и конкурса.

В тази връзка и с оглед ангажираните по делото доказателства се установява, че в пълно съответствие с разпоредбите на ЗИНСС касаещи конкретния казус Началника на затвора съобразявайки се с решение на комисия по чл. 35 от Правилника за прилагане на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ППЗИНЗС), взето по т.8 от раздел III на протокол № 6/21.01.2022 г., е издал Заповед № 33/21.01.2022 г., с която е отменил предходната заповед за възлагане на работа. Дали тази заповед е целесъобразна или не, в каквато посока са доводите на жалбоподателя, е извън предметния обхват на проверката за законосъобразност, която съда дължи в настоящото производство.

С тези мотиви, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователна жалбата на М. З. Н. изтърпяващ наказание „лишаване от свобода“ в Затвора - [населено място] срещу Заповед №33/21.01.2022 г. на Началника на Затвора С..

Решението подлежи на обжалване в 14 дневен срок пред тричленен състав на АССГ.

СЪДИЯ: